

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych
Dyrektor
Konrad Miłoszewski

DUS-II.055.8.2023.BB
Warszawa, dnia 14 lipca 2023 r.

Szanowny Panie,

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z Pana petycją w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 marca 2003 r. w sprawie trybu wydawania i anulowania legitymacji osoby represjonowanej, dokumentów wymaganych do jej wydania oraz wzoru legitymacji osoby represjonowanej (Dz. U. poz. 539, z późn. zm.), uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Przepisami ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2039) została uregulowana sprawa uprawnień przysługujących kombatantom oraz osobom podlegającym różnym formom represji w okresie wojny i w okresie powojennym.

Za kombatantów uważane są osoby, które brały udział w wojnach, działaniach zbrojnych i powstaniach narodowych, wchodząc w skład formacji wojskowych oraz organizacji walczących o suwerenność i niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej.

Za osoby represjonowane uważane są osoby, które podlegały represjom wojennym i okresu powojennego, jak przykładowo: z przyczyn politycznych, narodowościowych, religijnych i rasowych przebywały w hitlerowskich więzieniach, obozach koncentracyjnych i ośrodkach zagłady, w innych miejscach odosobnienia, w których warunki pobytu nie różniły się od warunków w obozach koncentracyjnych, a osoby tam osadzone pozostawały w dyspozycji hitlerowskich władz bezpieczeństwa, w innych miejscach odosobnienia, w których pobyt dzieci do lat 14 miał charakter eksterminacyjny, a osoby tam osadzone pozostawały w dyspozycji hitlerowskich władz bezpieczeństwa, jak też z przyczyn narodowościowych i rasowych w gettach lub z przyczyn politycznych, religijnych i narodowościowych na przymusowych zesłaniach i deportacji w ZSRR.

Przepisami ustawy objęte zostały także osoby, które jako dzieci zostały odebrane rodzicom w celu poddania eksterminacji lub w celu przymusowego wynarodowienia.

Uprawnienia uregulowane przepisami wymienionej ustawy przysługują osobie, która uzyska, na podstawie złożonego udokumentowanego wniosku, decyzję Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych potwierdzającą działalność kombatancką lub podleganie określonym represjom oraz posiada obywatelstwo polskie lub posiadała je w okresie działalności kombatanckiej bądź w okresie podlegania represjom. Od tej decyzji osobie zainteresowanej przysługuje odwołanie na drodze sądowej.

Kombatantom będącym inwalidami wojennymi lub wojskowymi, obok uprawnień uregulowanych przepisami wymienionej na wstępie ustawy, przysługują ponadto świadczenia pieniężne i inne uprawnienia uregulowane przepisami ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2023 r. poz. 1100).

Świadczenia pieniężne i inne uprawnienia przewidziane w przepisach wymienionej ustawy, z wyłączeniem uprawnienia do refundacji opłaconej składki na obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów samochodowych lub dobrowolne ubezpieczenie casco pojazdów samochodowych oraz prawa do dodatku pieniężnego, przysługują również osobom niezdolnym do pracy wskutek niezdolności do pracy pozostającej w związku z pobytem w miejscach represji wojennych i okresu powojennego.

Za niezdolność do pracy pozostającą w związku z pobytem w miejscach represji wojennych i okresu powojennego uważa się niezdolność będącą następstwem zranień, kontuzji bądź innych obrażeń lub chorób powstałych w związku z tym pobytem. Związek zranień, kontuzji bądź innych obrażeń lub chorób z pobytem w tych miejscach, a także związek niezdolności do pracy z takim pobytem ustala lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub komisja lekarska ZUS.

Każda sprawa jest rozpatrywana indywidualnie na podstawie udokumentowanego wniosku osoby zainteresowanej złożonego w ZUS właściwym ze względu na miejsce jej zamieszkania.

Osoby, które z tytułu podlegania różnym formom represji w okresie wojny lub w okresie powojennym są objęte uprawnieniami uregulowanymi przepisami ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, mogą występować o ustalenie, w drodze orzecznictwa lekarskiego, niezdolności do pracy pozostającej w związku z pobytem w miejscach represji wojennych i okresu powojennego będącej następstwem zranień, kontuzji bądź innych obrażeń lub chorób powstałych w związku z tym pobytem niezależnie od długości upływu czasu od okresu podlegania różnym formom represji w okresie wojny lub w okresie powojennym.

Orzeczenie lekarza orzecznika lub komisji lekarskiej ZUS stanowi dla organu rentowego podstawę do wydania decyzji w sprawie przyznania określonych uprawnień uregulowanych przepisami ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin. Od tej decyzji osobie zainteresowanej przysługuje prawo odwołania na drodze sądowej.

Nabycie prawa do świadczeń pieniężnych oraz określonych uprawnień uregulowanych przepisami ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, z wyłączeniem uprawnienia do refundacji opłaconej składki na obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów samochodowych lub dobrowolne ubezpieczenie casco pojazdów samochodowych oraz prawa do dodatku pieniężnego nie wynika z samego faktu podlegania represjom.

Nabycie prawa do określonych świadczeń pieniężnych i uprawnień uregulowanych przepisami ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin wymaga stwierdzenia w drodze postępowania orzeczniczego, że niezdolność do pracy pozostaje w związku z pobytem w miejscach represjonowania i jest następstwem zranień, kontuzji bądź innych obrażeń lub chorób pozostających w związku z takim pobytem.

W myśl przepisów ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, dokumentem potwierdzającym prawo do korzystania z uprawnień uregulowanych ustawą z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, z wyłączeniem prawa do świadczenia pieniężnego oraz refundacji składki na ubezpieczenie OC lub AC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz dodatku pieniężnego, jest legitymacja osoby represjonowanej wystawiona przez organ rentowy.

Jak wynika z przepisów ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, legitymacja osoby represjonowanej jest dokumentem potwierdzającym prawo do korzystania z określonych uprawnień, a nie dokumentem na podstawie, którego następuje przyznanie określonych uprawnień.

Przepisy ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego zawierają upoważnienie ustawowe, na podstawie którego minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego został zobowiązany do uregulowania w drodze rozporządzenia, trybu wydawania i anulowania legitymacji osoby represjonowanej, dokumentów wymaganych do wydania legitymacji osoby represjonowanej oraz wzoru legitymacji osoby represjonowanej, kierując się koniecznością zapewnienia sprawności postępowania przy wydawaniu legitymacji osób represjonowanych.

Wykonaniem wspomnianego upoważnienia jest rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 marca 2003 r. w sprawie trybu wydawania i anulowania legitymacji osoby represjonowanej, dokumentów wymaganych do jej wydania oraz wzoru legitymacji osoby represjonowanej.

Na podstawie wskazanego rozporządzenia organ rentowy po wydaniu decyzji o przyznaniu renty inwalidy wojennego wydaje niezwłocznie legitymację osoby represjonowanej.

Osoby, które z tytułu podlegania różnym formom represji w okresie wojny lub w okresie powojennym są objęte uprawnieniami uregulowanymi przepisami ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, a nie legitymujące się potwierdzeniem w drodze postępowania orzeczniczego, że niezdolność do pracy pozostaje w związku z pobytem w miejscach represjonowania i jest następstwem zranień, kontuzji bądź innych obrażeń lub chorób pozostających w związku z takim pobytem nie są uprawnione do określonych uprawnień uregulowanych przepisami ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin. Tym samym nie są uprawnione do legitymacji osoby represjonowanej.

Mając powyższe na uwadze, informuję, że w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej nie są prowadzone prace nad zmianą przepisów ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu

powojennego, jak również nie są prowadzone prace nad zmianą przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 marca 2003 r. w sprawie trybu wydawania i anulowania legitymacji osoby represjonowanej, dokumentów wymaganych do jej wydania oraz wzoru legitymacji osoby represjonowanej.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach sprawa załatwiona w petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku,
Konrad Miłoszewski
Dyrektor
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/